

■ ■ OBRAZ TYGODNIA

5 Rosyjska dywersja w sieci zagraża USA
MAREK RABIJ

6-9 Wiadomości / Komentarze

76 Tygodnik Czytelników

18 Czytania / Widzenia

ABP GRZEGORZ RYŚ / PAWEŁ ŚPIEWAK
O. WACŁAW OSZAJCA / PIOTR SIKORA

■ ■ KRAJ

20 Żarty się skończyły
MAREK RABIJ o Janie Pietrzaku

23 Podchody z ordynacją
JAROSŁAW FLIS: PiS nie musi majstrować przy wyborach

25 Liczyć na siebie
BEATA CHOMĄTOWSKA o próbach kontroli nad NGOsmi

■ ■ WIARA

30 Jezus woli ryzyko
ROZMOWA Z KS. GRZEGORZEM STRZELCZYKIEM: Dłaczycy polscy katolicy żyją w takim lęku

34 Przedszkolaki i Dobry Pasterz
DOROTA BIDZIŃSKA: Czy katecheza dla najmłodszych to dobry pomysł?

36 Krzyż w mrowisko
KS. ANDRZEJ DRAGUŁA: Francuski spór o krzyż na pomniku Jana Pawła II

38 Ciężkie czasy dla Kościoła w Chinach KS. PIOTR ADAMEK

■ ■ ŚWIAT

40 Wojna o trawę
AGATA KASPROLEWICZ: Kenia leczy rany po wyborach

44 Rok z Trumpem
JAN SMOLEŃSKI: Wygrał i się nie zmienił. Zmieniła się polityka

47 Niezdrowe tłuszcze sankcyjne
ANNA ŁABUSZEWSKA: Czy zachodnie sankcje naprawdę nie szkodzą Rosji?

WOJCIECH KRYŃSKI / FORUM

■ ■ TEMAT TYGODNIKA ■

10 Do przyjaciół patriotów
MARCIN NAPIÓRKOWSKI

Nienawiść i przemoc wobec obcych mają dziś w Polsce charakter systemowy, a nie incydentalny. Wielu z was chciałoby wierzyć, że to robią jacyś inni, margines. Ale to robicie wy. Także 11 listopada.

14 Celebracja pokoju nam nie wychodzi
ROZMOWA Z JANEM OŁDAKOWSKIM, DYREKTOREM MUZEUM POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

Dopiero w sytuacji granicznej dostrzegamy, że jesteśmy wspólnotą, która ma zobowiązania moralne.

■ ■ FELIETONY ■

29 ANNA DZIEWIT-MELLER

39 SZYMON HOŁOWNIA

51 ANDRZEJ STASIUK

72 JAN KLATA

74 STANISŁAW MANCEWICZ

74 BARTOSZ MINKIEWICZ

■ ■ DODATKI SPECJALNE ■

Kto porwie Europę?

15. Jazzowa Jesień w Bielsku-Białej
Muzyka w „TP”: Król Wichrów – odpomniany

Na okładce: MARCIN NAPIÓRKOWSKI
Zdjęcie: MACIEJ ZIENKIEWICZ DLA „TP”
Redaktorka prowadząca: EWELINA BURDA

■ ■ HISTORIA

48 Sprawiedliwa w brunatnym Wrocławiu
JOANNA HYTREK-HRYCIUK:
Boniąc żydowskich chrześcijan zderzyła się z III Rzeszą. I z własnym Kościołem

■ ■ NAUKA

52 Modele i awatary
ANNA BARTOSIK o tym, jak rybka danio pomaga w walce z nowotworami

54 Dwóch mistrzów, jedno ciało
ŁUKASZ ŁAMŻA czyta Naturę

■ ■ KULTURA

56 Jest, co miało być
ROZMOWA Z PAWŁEM DEMIRSKIM:
Dla zrozumienia Kaczyńskiego stworzyłem metaforę człowieka, który całe życie spędził w tym samym mieszkaniu

60 Kawior trzeciej świeżości
PIOTR TARCZYŃSKI:
Komu potrzebna nowa „Dynastia”

62 Matka Boska Falowcowa
ROZMOWA Z SALCIĄ HAŁAS, PISARKĄ

66 Warto zobaczyć w TV

66 Kino nierychliwe
ANITA PIOTROWSKA o filmie „Kobieta, która odeszła”

72 Wśród książek

■ ■ ZMYŚŁY

68 Człowiek, który słuchał wina
MICHAŁ BARDEL: Jak Warren Winiarski zmienił bieg winnych dziejów

■ ■ SMAKI

73 Są darmowe obiady
PAWEŁ BRAVO

TYGODNIK POWSZECHNY ■ www.TygodnikPowszechny.pl

Redaktor naczelny Piotr Mucharski
Redaktor senior ks. Adam Boniecki
Zastępcy redaktora naczelnego
Michał Kuźmiński, Marcin Żyła
Dyrektor artystyczny Marek K. Zalejski
Wiara: Anna Goc, Szymon Hołownia, ks. Jacek Prusak SJ, Zuzanna Radzik, Piotr Sikora, Artur Sporniak (kierownik), Błażej Strzelczyk, Marcin Żyła
Kraj: Paweł Bravo (kierownik), Michał Okoński, Marek Rabiń, Mariusz Sepioto, Andrzej Stankiewicz, Przemysław Wilczyński
Świat: Patrycja Bukalska, Wojciech Jagielski, Anna Łabuszewska, Wojciech Pięciak (kierownik)
Historia: Wojciech Pięciak
Nauka: Michał Kuźmiński, Łukasz Kwiatek (kierownik), Łukasz Lamża
Kultura: Kalina Błażejowska, Tomasz Fiałkowski, Grzegorz Janikowicz, Katarzyna Kubisiowska,

Piotr Mucharski (kierownik), Anita Piotrowska
Redaktor wydań specjalnych Michał Okoński
Felietyniści: Wojciech Bonowicz, Anna Dzięwit-Meller, Szymon Hołownia, Jan Klata, Stanisław Mancewicz, Bartosz Minkiewicz, Andrzej Stasiuk
Stale współpracują: Elżbieta Adamiak, Klaus Bachmann, Justyna Bargielska, Marek Bieńczyk, Wojciech Bonowicz, Wojciech Brzeziński, Beata Chomątowska, s. Barbara Chyrowicz, Justyna Dąbrowska, Bartek Dobroch, ks. Andrzej Draguła, Jakub Dymek, Jarosław Flis, Andrzej Franaszek, ks. Tomáš Halík, ks. Michał Heller, o. Wacław Hryniewicz, Piotr Klodkowski, Piotr Kosiewski, Radosław Korzycki, Dariusz Kosiński, Justyna Kosińska, Ryszard Koziołek, Stanisław Łubieński, Józef Majewski, Paweł Marczewski, Michał P. Markowski, Marcin Napiórkowski, Małgorzata

Nocui, Wojciech Nowicki, Joanna Olech, Olaf Osica, Karolina Przewrocka-Aderet, Jakub Puchalski, Magdalena Rittenhouse, Adam Robiński, abp Grzegorz Ryś, Agnieszka Sabor, Tadeusz Sławek, Michał Sowiński, Andrzej Stasiuk, Władysław Stróżewski, Teresa Stylińska, Marcelina Szumer, Paweł Śpiewak, Joachim Trenner, Marek Zając
Wydanie internetowe: Ewelina Burda, Michał Kuźmiński (kierownik), Błażej Strzelczyk
Fotodycja: Edward Augustyn, Grażyna Makara (kierownik)
TP Typografia: Andrzej Leśniak, Marta Makowska-Bogucka, Artur Strzelecki (kierownik)
Korekta: Grzegorz Bogdał, Sylwia Frolow, Maciej Szklarczyk (kierownik)
Marketing i Projekty Specjalne: Marta Filipiuk-Michiniak, Maja Kuczińska (kierownik), Anna Pietrzykowska, Patryk Stanik

Projekt graficzny: Marek Knap i Marek Trojanowski
WYDAWCA Tygodnik Powszechny Sp. z o.o.
Zarząd: Jacek Ślusarczyk (prezes), Piotr Mucharski (wiceprezes), Maja Kuczińska (członkini)
Adres wydawcy i redakcji: 31-007 Kraków, ul. Wiślna 12, tel.: 12-422-25-18, 12-422-23-11, redakcja@tygodnik.com.pl
Reklama, promocja: tel. 12-422-05-70, reklama@tygodnik.com.pl, promocja@tygodnik.com.pl
Prenumerata: tel. 12-431-26-83, prenumerata@tygodnik.com.pl

REKLAMA

S-NET zapewnia wsparcie technologiczne dla „Tygodnika Powszechnego”

Quad/Graphics w Wyszkowie drukuje „Tygodnik Powszechny”

■ REDAKCJA NIE ZWRACA TEKSTÓW NIEZAMÓWIONYM ORAZ ZASTRZEGA SOBIE PRAWO ICH REDAGOWANIA I SKRACANIA. REDAKCJA NIE ODPOWIADA ZA TREŚĆ OGŁOSZEŃ. REDAKCJA MA PRAWO DO ODMOWY PUBLIKACJI OGŁOSZEŃ.

■ PRAWA AUTORSKIE I MAJĄTKOWE DO WSZYSTKICH MATERIAŁÓW zamieszczonych w „Tygodniku Powszechnym” należą do Wydawcy oraz ich Autorów i są zastrzeżone znakiem © na końcu artykułu. Materiały oznaczone na końcu dodatkowym znakiem ® mogą być wykorzystane przez inne podmioty tylko i wyłącznie po uiszczeniu opłaty, zgodnie z Cennikiem i Regulaminem korzystania z artykułów prasowych, zamieszczonymi pod adresem www.TygodnikPowszechny.pl/nota-wydawnicza.